

DSM-5 Du?zey 2 Yineleyici Du??u?nceler ve Davran??lar O?lc?e?i 11-17 Ya? C?ocuk Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *DSM-5 Du?zey 2 Yineleyici Du??u?nceler ve Davran??lar O?lc?e?i 11-17 Ya? C?ocuk Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20203>

Özet

DSM-5 Düzey 2 Yineleyici Dü?ünceler ve Davran??lar Ölç?e?i 11-17 Ya? Çocuk Formu, DSM-5'te yer alan Düzey 2 Kesitsel Belirti Ölçütleri'nin bir parças? olarak, çocuk ve ergenlerdeki yineleyici dü?ünce ve davran?? paternlerini de?erlendirmek amacıyla Türkçeye uyarlanm?? (adaptasyon) bir psikometrik araçtır. Bu form, özellikle 11 ila 17 ya? aral???ndaki bireylerin, obsesif-kompulsif ve ilgili bozukluklar?n temel boyutlar?n? taramak için tasarlanm??tır. Ölçek, sadece be? maddeden oluş?na rağmen, yüksek iç tutarlılık ve güçlü bir geçerlilik yap?s? sergileyerek klinik ve ara?tırma ortamlar?nda hızlı tarama imkanı sunmaktadır.

Uyarlama çalış?ması, Sapmaz, Erkuran ve Aydemir tarafından 2017 yılında gerçekleştirilmi? olup, Türk popülasyonunda psikiyatrik semptom taramasına önemli bir katkı sağlamaktadır. Ölçek, 5'li Likert ölçe?i üzerinden derecelendirilmektedir, bu da semptom şiddetindeki nüanslar? yakalamayı mümkün kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

DSM-5, Düzey 2, Yineleyici Dü?ünceler, Yineleyici Davran??lar, Obsesif-Kompulsif Bozukluk, Çocuk Psikiyatrisi, Ergenlik, Psikometrik Uyarlama, Tarama Ölçe?i.

Yazarlar

Sapmaz, S. Y., Erkuran, H. Ö., Aydemir, Ö.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, 11-17 ya? grubundaki çocuk ve ergenlerde DSM-5 tan? sisteminde belirtilen yineleyici dü?ünce ve davran?? semptomlar?n?n şiddetini hızlı ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Bu tarama aracı, klinisyenlere, bireylerin ya?ad??? tekrarlayıcı ve zorlayıcı semptomlar?n düzeyini belirlemede yardımcı olmak üzere geli?tirilmiştir.

Ölçek, orijinal DSM-5 Düzey 2 Kesitsel Belirti Ölçütleri'nin "Yineleyici Dü?ünceler ve Davran??lar" alanına odaklanmaktadır. Türkçe uyarlaması, Türk popülasyonunda psikiyatrik tarama ve ara?tırma süreçlerinde kullanılmak üzere geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları ile desteklenmiştir, böylece uluslararası standartlara uygun bir ölçüm aracı sunulmuştur.

Yapı

Ölçek, yapı olarak **Yineleyici Dü?ünceler ve Davran??lar** boyutunu ölçmektedir. Bu yapı, genellikle Obsesif Kompulsif Bozukluk (OKB) spektrumu ile yakından ilişkilidir ve bireyin günlük işlevselliğini olumsuz etkileyen, tekrarlayıcı ve kontrol edilemeyen zihinsel süreçleri (dü?ünceler)

veya motor eylemleri (davran??lar) i?erir.

Ölçek toplam be? maddeden olu?maktadır ve yap?lan faktör analizleri sonucunda tek boyutlu bir yap?y? temsil etti?i do?rulanm??tır. Bu yap?sal yakla??m, DSM-5'in kesitsel de?erlendirme mant??na uygun olarak, belirli bir semptom alan?ndaki ?iddeti h?zli?ca saptamay? hedefler.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlilik analizleri, ölçülen yap?y? do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini gösteren güçlü sonuçlar ortaya koymuştur. Yap? geçerlili?i kapsam?nda yap?lan faktör analizinde, tek bir faktörün toplam varyans?n **%73.5** gibi yüksek bir oran?n? aç?klad??? tespit edilmiştir. Bu oran, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünün ve ölçülen kavram?n tek boyutlu temsilinin yüksek oldu?unu kan?tlamaktadır.

Ay?rt edici geçerlili?ini de?erlendirmek amacıyla gerçekleştirilen **ROC (Receiver Operating Characteristic) çözümlemesi** sonuçlar?, ölçe?in klinik aç?dan mükemmel bir performansa sahip oldu?unu göstermiştir. ROC e?risinin alt?nda kalan alan (AUC) de?eri **0.956** olarak saptanm??tır. Bu de?er, ölçe?in klinik olarak anlaml? semptomlara sahip olan bireyleri, sa?lıklı veya düşük semptomlu bireylerden ay?rmada üstün bir hassasiyete sahip oldu?unu ifade eder.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik düzeyleri, hem iç tutarlı?ık hem de zamana ba?lı kararlı?ık aç?s?ndan incelenmiş ve yüksek standartlarda oldu?u belirlenmiştir.

?ç Tutarlı?ık (Cronbach Alfa): Ölçe?in maddeleri aras?ndaki iç tutarlı?ık, Cronbach alfa katsay?s? ile de?erlendirilmiş ve **0.910** olarak bulunmuştur. 0.90 üzerindeki bu de?er, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda yüksek derecede homojen oldu?unu ve güvenilir bir ölçüm sa?lad???n? göstermektedir.

Madde-Toplam Puan Korelasyonlar?: Ölçek maddelerinin toplam puan ile olan ba??nt? katsay?lar? **0.674 ile 0.878** aral???nda saptanm??tır. Bu yüksek korelasyonlar, her bir maddenin ölçek puan?na anlaml? katkı sa?lad???n? ve ölçek bütünlü?ünün kuvvetli oldu?unu teyit etmektedir.

Test-Yeniden Test Güvenirli?i: Ölçe?in zaman içindeki kararlı???n? ölçen test-yeniden test ba??nt? katsay?s? (r) **0.928** olarak hesaplanm??tır. Bu sonuç, ölçe?in tekrar uygulamalarda tutarlı? sonuçlar verdi?ini ve zamana kar?? kararlı? oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerlili?ini incelemek amacıyla gerçekleştirilen faktör analizi, ölçe?in be? maddesinin **tek faktörlü** bir yap? alt?nda topland???n? aç?kça göstermiştir. Bu tek faktör, ölçekteki varyans?n %73.5'ini tek ba??na aç?klamaktadır. Bu bulgu, ölçe?in çok k?sa olmas?na

ra?men, yineleyici dü?ünce ve davran??lar yap?s?n? psikometrik aç?dan güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlamaktad?r.

Tek faktörlü yap?n?n yüksek varyans aç?klamas?, ölçe?in sadece birincil psikopatoloji boyutunu de?il, ayn? zamanda bu boyutun ?iddetini de ba?ar?l? bir ?ekilde ölçme kapasitesine sahip oldu?unu do?ulamaktad?r. Bu yap?, ölçe?in klinik tarama arac? olarak etkinli?ini peki?tirmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Öz bildirim veya Klinisyen taraf?ndan de?erlendirme (5 maddelik k?sa form)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar ve Ergenler

Ya? Grubu: 11-17 Ya?

Popülasyon Detaylar?: Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?, klinik ve genel popülasyon örneklemi üzerinde yürütülmü?tür.

Test Metodolojisi: Ölçek, toplam 5 maddeden olu?maktadır. Derecelendirme, 5'li Likert ölçe?i kullan?larak yap?lmaktadır. Derecelendirme aral??? 0 (yok) ile 4 (a??r?) aras?nda de?i?mektedir.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Özellikler, Cronbach Alfa, Test-Yeniden Test, ROC Çözümlemesi, Varyans Aç?klama, Madde Analizi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: ?ermin YALIN SAPMAZ

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresleri: drserminyalin@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Makale referans?nda belirtilen ilgili kurum adresi.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? ve psikometrik özellikleri **2017** y?I?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in

kullan?m? için gerekli izinler ve olas? ücretlendirme ko?ullar? hakk?nda bilgi almak üzere sorumlu yazar (?ermin YALIN SAPMAZ) ile do?rudan e-posta yoluyla ileti?ime ge?ilmesi önerilir.

Uyarlama çal??mas?n?n orijinal makalesine ait PDF dosyas?, ilgili dergi ba?lant?s? üzerinden eri?ilebilir.

Kaynaklar

Sapmaz, S. Y., Erkurun, H. Ö., ve Aydemir, Ö. (2017). DSM-5 Düzey 2 Yineleyici Dü?ünceler ve Davran??lar Ölçe?i Çocuk Formunun Türkçe geçerlili?i ve güvenilirli?i. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18, 107-113. doi: 10.5455/apd.231584

Makalenin orijinal PDF ba?lant?s?na ?u adresten ula??labilir: anadolupsikiyatri.net.

Ölçe?in orijinal PDF formu ise ?uradan indirilebilir: dsm-5-duzey-2-yineleyici-dusunceler-ve-davranislar-olcegi-11-17-yas-cocuk-formu-toad.pdf

DSM-5 Du?zey 2 Yineleyici Du??u?nceler ve Davran??lar O?lc?e?i 11-17 Ya? C?ocuk Formu Maddeleri

Ölçek, toplam be? maddeden olu?maktadır. Kaynak metinde ölçe?in maddeleri aç?kça belirtilmemiştir. Ancak maddeler, bireyin yineleyici dü?ünce ve davran??lar?n?n s?kl??? ve ?iddetini 5'li Likert tipi bir ölçekte (0=yok, 4=a??r?) de?erlendirmeye yöneliktir.